

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษา ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญ ที่ใช้ในการถ่ายทอดวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณี การศึกษาเล่าเรียน การเมือง การปกครอง ตลอดจน การดำเนิน ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523, หน้า 2) ได้กล่าวถึงคุณค่าของ ภาษาว่า " ชาติต่าง ๆ ลงความเห็นว่ ชาติต้องมีภาษาเป็นของตนเอง การที่จะใช้ภาษาของคนอื่น ในการติดต่อราชการ และในกิจการใหญ่ ๆ ของชาติคงจะไม่สามารถช่วยให้การติดต่อสื่อสารบรรลุ เป้าหมายได้อย่างแท้จริงภาษาไทยจึงเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยทุกคนควรภาคภูมิใจและนำไป ใช้ประโยชน์เพื่อแสวงหาความรู้ต่อตนเองและประเทศชาติต่อไป " ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับของหลักสูตรซึ่งนักเรียนต้องเรียนในหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนภาษาไทยตาม เป้าหมายดังกล่าวจะบรรลุได้คงต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ หลักสูตรวิธี การสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การใช้สื่อการสอน ครูผู้สอนและตัวนักเรียนเองด้วย

อนุชิต ประวัติสมบุญ (2539, บทนำ) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษา ไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สร้างความเข้าใจระหว่างคนในชาติ เป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวให้คนในชาติคำนึงถึงความเป็นชาติเดียวกัน นอกจากนี้ ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือ สำคัญที่ช่วยให้คนไทยได้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มีความคิดแตกฉาน คิดอย่างมีเหตุผล คิดในลักษณะของจินตนาการและคิดในลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์

อนึ่ง เนื่องจากในประเทศไทยมิได้มีเพียงคนไทยที่อาศัยอยู่เท่านั้น แต่ยังมีชาว ต่างชาติชาติต่าง ๆ ที่พำนักอาศัยอยู่ในเมืองไทย เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยใน การสื่อสาร ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของ วิภาศรี จ้อยสูงเนิน (2537, บทนำ) ที่กล่าวไว้ว่า " ใน สังคมต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา มนุษย์ยังสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งเป็น สื่อกลาง ดังนั้น ความสามารถในการใช้ภาษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากภาษาแม่ของตนโดย เฉพาะภาษาของประเทศ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เช่นการอยู่ในประเทศไทยของ ชาวต่างชาติ ชาวต่างชาติก็ต้องเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในสังคมไทย "

ประเด็นสำคัญที่ผู้ศึกษาต้องการจะศึกษาก็คงเนื่องมาจากประสบกับปัญหาในการสอน ภาษาไทยให้กับนักเรียนชาวต่างชาติที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนตรีศ ซึ่งเป็นโรงเรียนไทยที่ใช้ภาษา อังกฤษในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ยกเว้นวิชาภาษาไทย กล่าวคือ เมื่อมีนักเรียนชาวต่างชาติ

อังกฤษในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ยกเว้นวิชาภาษาไทย กล่าวคือ เมื่อมีนักเรียนชาวต่างชาติ เข้ารับการศึกษาในโรงเรียน มักจะประสบกับปัญหาหลายประการ เป็นต้นว่า ปัญหาด้านการฟัง ด้านการเขียน ด้านการพูด และการอ่าน ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าหากได้ทำการศึกษาสภาพและ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งมักมีพื้นฐานทางภาษาที่ค่อนข้าง ใกล้เคียงกันแล้ว ก็น่าจะมีสภาพหรือปัญหาที่ไม่แตกต่างกันนัก อันจะนำไปสู่แนวทางในการจัด สภาพและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

ศรีวิไล พลมณี (2532, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า “ การเรียนรู้ ภาษาแรกนั้นจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติกับเด็กทุกคนหากเด็กคนนั้นไม่มีความบกพร่องทางร่างกาย และสมอง หากเด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างได้ แต่การเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นไม่ได้ เกิดขึ้นง่ายด้ายกับเด็กทุกคนเหมือนการเรียนรู้ภาษาแรก แม้ในบางครั้งจะมีช่วงเวลาในการเรียน มากกว่ากันก็ตาม คนบางคนอาจประสบผลสำเร็จในการเรียนมากกว่าคนอื่น ๆ แม้ว่าจะอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่เหมือนกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีผลต่อการเรียนภาษาที่สอง ”

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าในการเรียนภาษาอื่นที่มีใช้ภาษาแม่หรือภาษาของ ตนเองแล้ว ย่อมก่อให้เกิดปัญหาขึ้นอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียน นานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 โรงเรียน คือ

- 1.1 Chiang Mai International School (CMIS)
- 1.2 Lanna International School of Thailand (LIST)
- 1.3 Nakhon Payap International School (NIS)

1.4 Ake Panya International School

1.5 Christian German School Chiang Mai (CDSC)

2. ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งครอบคลุมสภาพและปัญหาที่สำคัญในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยดังต่อไปนี้

2.1 การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

2.2 การวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 การใช้นวัตกรรมและสื่อการสอน

2.4 การจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการสอนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความเป็นจริง สิ่งที่เป็นอยู่ สิ่งที่ได้ปฏิบัติเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติ

โรงเรียนนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนวิชาสามัญให้แก่นักเรียน โดยมีการนับระดับชั้นเป็นเกรด ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติหรือคนไทยต่างสัญชาติ โดยจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษหรือเยอรมัน และตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรเฉพาะที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนนานาชาติ

ผู้บริหาร หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้รับผิดชอบในฝ่ายวิชาการของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่

ครูผู้สอนภาษาไทย หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับการศึกษา

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบนานาชาติ ได้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติ เป็นข้อมูลในการพิจารณาส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป

2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ได้ทราบถึงสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่